

Saeimas ēku arhitektūra un interjers

Latvijas Republikas parlamenta ēkas atrodas Rīgā. Tās izvietotas vecpilsētas ziemeļrietumos, kvartālā gar Jēkaba ielu. Kvartāla robežas iezīmē Torņa, Aldaru, Mazā Trokšņu un Klosters ielas.

Dekoratīvie iezogojuma stabi un ķēdes pie Saeimas nama

Saeimas nams

Saeimas galveno ēku, kas atrodas Jēkaba ielā 11, dēvē par Saeimas namu. Tajā izvietotas Sēžu zāle, parlamenta priekšsēdētāja un citu amatpersonu, kā arī Saeimas Kancelejas darba telpas. Ēkā ir arī virkne greznu un vēsturiski nozīmīgu telpu, kas tiek izmantotas viesu uzņemšanai, deputātu sanāksmēm, preses konferencēm un citiem pasākumiem.

Ēka pēc vācbaltu arhitekta Augusta Roberta Pflūga un pirmā akadēmiski izglītotā latviešu arhitekta Jāņa Fridriha Baumaņa projekta tika celta laikā no 1863.gada līdz 1867.gadam Vidzemes bruņniecībai.

Vairāk nekā simts gadu ilgajā pastāvēšanas laikā celtnē piedzīvojusi pārbūves. Lielākā no tām tika veikta pēc 1921.gadā ļaunprātīgi izraisītā ugunsgrēka, kurš pilnībā iznīcināja iekštelpas, tai skaitā Sēžu zāli. Sagruvušo ēkas daļu un Sēžu zāli atjaunoja pēc arhitekta Eižena Laubes projekta, telpas piemērojot Latvijas Republikas parlamenta vajadzībām.

Saeimas nama fasāde, kā arī laternas, dekoratīvie iezogojuma stabi un ķēdes ir zīmīgi eklektikas stila paraugi. Ēkas balkonu, noslēdzošo karnīzi rotā un iezogojuma ķēdes tur karaliskā zvēra – lauvas – galvas.

Sēžu zāli, piešķirot tai mūsdienu risinājumu, amfiteātra formā pārbūvēja 20.gadsimta deviņdesmitajos gados arhitekta Andra Veidemaņa vadībā. Zālē notiek Saeimas sēdes.

Ierosme pašreizējam risinājumam rasta Eižena Laubes 1922.gadā izstrādātā zāles interjera noformējuma idejās. Tagad tā izskatās gandrīz tāpat kā Latvijas pirmās brīvvalsts laikā. Sienas sedz tumšbrūni paneļi, virs Prezīdija vietām redzams no ozolkoka darināts Latvijas Republikas ģerbonis. Nemainīgs palicis griestu rotājums, kurā antiķie ornamentu apvienoti ar latviešu rotājumā iecienītajiem saules un ozollapu motīviem. Zāle ir sadalīta divās daļās – deputātu sektorā un viesu sektorā.

Līdzās Sēžu zālei atrodas **Balsošanas zāle**, ko izbūvēja tikai pagājušā gadsimta astoņdesmito gadu sākumā. Līdz tam tur bija iekšējais pagalmi. Deputāti zāli izmanto, balsojot aizklāti ar vēlēšanu zīmēm — ievēlot mūsu valsts amatpersonas, kā arī sniedzot intervijas.

Dzeltenā zāle Latvijas pirmās brīvvalsts laikā bija viena no telpām, ko dēvēja par kuluāriem. Šajā zālē deputāti sniedz intervijas un tiek ar Saeimas viesiem. Zāles dekorā ir izmantots Luija XVI stils ar tam zīmīgo rožu motīvu, un tā iekārtota ar eklektikas stila mēbelēm, kas saglabājušās no bruņniecības laikiem.

Vēl viena Saeimas reprezentācijas telpa ir **Viesu zāle**. Tajā eksponētas Parīzē 19.gadsimta vidū iecienītā franču gleznotāja Ogista Debē alegoriskās gleznas.

Baltā zāle

Baltajā zālē Saeimas priekšsēdētājs vai viņa biedri oficiālo vizīšu ietvaros sasveicinās ar ārvalstu vēstniekiem un viesiem. Tajā tiek rīkoti arī svinīgie pasākumi un tikšanās ar presi. Neorokoko stilā ieturētā interjera efektīgākā sastāvdaļa ir spoguļi, kas rotāti ar rokaija motīvu.

Brūnajā zālē Saeimas priekšsēdētājs un viņa biedri tiek ar ārvalstu viesiem. Arī šeit telpas dekorā un mēbeļu garniturā dominē neorokoko, bet sienu rotā vecmeista-

ra Vilhelma Purviša glezna. Arī **Zaļajā zālē** tiek rīkotas Saeimas amatpersonu oficiālās tikšanās.

Sarkanā zālē sākotnēji bija viena no iespaidīgākajām Rīgas neogotikas stila zālēm. Logu vitražas darinātas pēc mākslinieka Luda Bērziņa skicēm, bet griestu dekors pagājušā gadsimta piecdesmitajos gados veidots pēc arhi-

Sarkanā zāle

tekta Aleksandra Birzenieka projekta. Zālē atrodas Austras koka formā darinātais lielais svečturis, kuru vainago Latvijas 19 vēsturisko apriņķu ģerboņi.

Saeimas ēkas Torņa un Jēkaba ielā

Iepretim Saeimas namam atrodas vēl trīs ēku kompleksi — Torņa ielā 3/5, Jēkaba ielā 16 un Jēkaba ielā 10/12.

Ēkā **Torņa ielā 3/5** izvietotas Saeimas frakciju un komisiju zāles, deputātu darba telpas, daļa no Saeimas bibliotēkas, kā arī kapela.

18.gadsimta beigu- 19.gadsimta sākuma griestu gleznojumi

Kā liecina pati adrese, Torņa ielā 3/5 apvienotas divas ēkas. Nams Torņa ielā 3 atrodas kādreizējā aizsargmūra Jēkaba vārtu vietā. Tas būvēts 1704.gadā kā tipiska dzīvokļu māja, bet ēka Torņa ielā 5 celta 1685.gadā.

Gadsimtu gaitā arī šīs ēkas vairākkārt pārbūvētas. To fasādēm ir klasicismam raksturīgā arhitektoniskā apdare.

Laikā no 1928.gada līdz 1945.gadam šajās ēkās atradās viena no lielākajām nacionālajām grāmatu krātuvēm — Jāņa Misiņa bibliotēka.

Pēdējā namu rekonstrukcija pēc arhitekta Artūra Lapiņa projekta notika laikā no 1999.gada līdz 2001.gadam. Veicot rekonstrukciju, vairākās telpās tika atklāti unikāli 18. un 19.gadsimta sienu gleznojumi, bet pagrabstāvā atsegts senās Rīgas aizsargmūra fragments.

Ēkas pirmajā stāvā iekārtota kapela. Altāris veidots pēc arhitekta Martina Samma ieceres, bet Saeimai dāvināto kapelas krucifiksu darinājis tēlnieks Jānis Bārda.

Ēkā **Jēkaba ielā 16** izvietotas Saeimas frakciju, komisiju un deputātu darba telpas, kā arī Apmeklētāju un informācijas centrs.

Ēkas fasāde gar Jēkaba ielu izveidojusies 19.gadsimta sešdesmitajos gados. Tajā redzamas gan klasicismam raksturīgās līmeniskās logu pārsedes, gan barokālie portāli un mansarda stāvs, kurā 20.gadsimta beigās tika veikta

Saeimas ēka Jēkaba ielā 16

pārbūve. Nama interjerā veiksmīgi iekļaujas dažādu stilu liecības: plastikas rotājumi, senatnīgas velves un dekoratīvi metālkalumi.

Namu **Jēkaba ielā 10/12** dēvē par Komisiju māju, un tajā atrodas Saeimas komisiju zāles, deputātu un darbinieku darba telpas.

Ēku komplekss Jēkaba ielā 10/12 savienots ar namu Mazajā Trokšņu ielā 2. Nams savulaik būvēts Vidzemes bruņniecības vajadzībām. Pašreizējo apjomu ēka ieguva 1912.gadā, kad tai tika pievienota jaunbūve. Nama fasādi, kas vērsta pret Jēkaba ielu, rotā neobaroka, neorokoko un neoklasicisma plastiskie dekoru.

Ekskursijas Saeimā

Ikvienam interesentam ir iespēja apmeklēt Saeimas namu, lai tuvāk iepazītos ar tā unikālo arhitektūru, interjeru un vēsturi. Ekskursijas jāpiesaka pa tālruni 67087353 vai sūtot pieteikumu uz e-pastu: ekskursijas@saeima.lv.